

HUDUDLAR IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYASINI SHAKLLANTIRISHNING AHAMIYATI

Raxmonqulova Nafisa Olimjon qizi

Osiyo xalqaro universiteti

Toshov Mirzabek Hakimovich

Osiyo xalqaro universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: ushbu tezisda hududlar iqtisodiyotini rivojlantirish strategiyasini shakllantirish bo'yicha asosiy ma'lumotlar berilgan. Shuningdek, hududlarni rivojlantirish ularni alohida strategiyalar asosida samaradorligini oshirish bo'yicha xulosa va takliflar shakllantirilgan.

Kalit so'zlar: hududlar, strategiya, strategik boshqaruv, biznes o'yini, STEP tahlil.

"Strategiya" atamasi yunoncha "strategos" - "umumiy mahorat" so'zidan kelib chiqqan. Strategik rejalashtirish ilmiy va amaliy tahlilning individual shakli, iqtisodiy jihatdan samarali va strategik rejalashtirish (prognozlar, loyiha dasturlari, rejalar ko'rinishida) sifatida belgilanadi. Bunday maqsadlarga erishish va tegishli boshqaruv ob'ektlarining strategik xatti-harakatlarini ta'minlash, ularning amalga oshirilishi uzoq muddatli istiqbolida samarali ishlashini va o'zgaruvchan tashqi sharoitlarga tez moslashishini ta'minlaydi.

Strategik rejalashtirish konsepsiyasi "kelajak bugun keladi" tezisiga asoslanadi. Strategik rejalashtirish har qanday vaqtda tashkilot kelajakda kerakli maqsadlarga erishish uchun hozirgi paytda nimani yaratishi kerakligini belgilaydi, shu bilan birga tashqi omillar bilan birgalikda tashkilotning yashash sharoitlari ham o'zgaradi. P. Druker "strategik rejalashtirish kelajakdagi qarorlar bilan emas, balki bugungi kunda qabul qilingan kelajakdagi qarorlar bilan bog'liq" deb ta'kidlaydi.

Strategik rejalashtirish tushunchasi, keyinchalik strategik boshqaruv nazariyasiga aylangan, XX asrning 60-yillari oxiri va 70-yillari boshida biznesning tashqi muhiti o'zgarishi va noaniqligiga javob sifatida paydo bo'lgan. Tashqi muhitdagi o'zgarishlar natijasida o'z menejerlarining tobora ko'payib borayotgan muammolarni hal qila olmasligini ko'rib, Amerika korporatsiyalari o'zlarining iqtisodiy tizimlarini boshqarish inqiroziga duch kelishdi.

Undan chiqish yo'nalishi boshqaruv ratsionalizmidan, asl e'tiqodidan, ya'ni kompaniya g'alabasi, avvalo, ishlab chiqarishni oqilona tashkil etish, ichki ishlab chiqarish zaxiralarini aniqlash, mehnat unumdorligini oshirish va barcha turdagi resurslardan samarali foydalanish hisobiga xarajatlarni kamaytirishga yo'naltirilgan. Hududni

rivojlantirish strategiyasini ishlab chiqish vazifasi mahsuldorlik manbalarini izlash va fuqarolarning moddiy farovonligi va shaxsiyatining har tomonlama rivojlanishi asosida mintaqaning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini ko'paytirishdir. Hududni rivojlantirishning strategik rejasini ishlab chiqish - bu murakkab ilmiy-amaliy vazifa bo'lib, uni mintaqa oliy rahbariyati va mintaqaviy boshqaruv sohasidagi yirik olimlarning umumiy sa'y-harakatlari bilan hal qilish mumkin.

Strategik boshqaruv obyekti sifatida hududni tizimli yondashuv nuqtai nazaridan o'zaro bog'liq bo'lgan oltita makrosubtizimlar majmui sifatida ko'rib chiqish mumkin:

- ☐ mintaqaning hayot faoliyatini ta'minlaydigan barcha infratuzilmani o'z ichiga olgan mintaqaviy xo'jalik;
- ☐ ishlab chiqarish sohasi, bunda yalpi viloyat mahsuloti ishlab chiqaruvchi moddiy ishlab chiqarishning barcha tarmoqlari (sanoat-sanoat sektorini hisobga olmaganda);
- ☐ agrosanoat majmui, shu jumladan qishloq va o'rmon xo'jaligi, relief va tabiiy resurslar hududiy mulk manbai sifatida;
- ☐ barcha tarmoqlarni o'z ichiga olgan ijtimoiy soha hudud aholisining takror ishlab chiqarishi va ma'naviy rivojlanishi;
- ☐ moliyaviy-iqtisodiy soha, ta'minlash makroiqtisodiy nisbatlar, mintaq byudjeti ko'rinishidagi mintaq tarmoqlari o'rtasidagi pul aloqalari;
- ☐ boshqaruv sohasi, shu jumladan mintaqadagi davlat, viloyat va shahar hokimiyatlari yig'indisi .

Har bir sohaning tarkibiga xalq xo'jaligi tarmog'i (sanoat, transport, savdo, ta'lim, madaniyat va boshqalar) yoki boshqaruv predmeti (iqtisodiyot, moliya, investitsiyalar, xodimlar, bozor institutlari va boshqalar) bo'yicha ajratilgan 4-8 ta mintaq tizimlari kiradi. Turli darajadagi iqtisodiyot tarmoqlarini boshqarish (mintaq, shahar) hududni funksional boshqarishning afzalliklaridan biridir. Maqsadlar va mezonlarni asosli tuzish mintaqaviy rejalashtirishning asosidir. Mintaqani rivojlantirish strategiyasi dasturiy maqsadli boshqaruv nazariyasiga asoslanishi va strategik (global) va taktik (mahalliy) maqsadlarni, shuningdek ularga erishish mezonlarini-maqsadga erishishni baholashning o'lchovi yoki tarkibini belgilaydigan miqdoriy ko'rsatkichlarni belgilashini ta'minlashi shart. mintaqani rivojlantirishning boshqa mumkin bo'lgan variantlari (alternativlari) bilan taqqoslaganda. Maqsad inson faoliyatini boshqaradigan va tartibga soluvchi bevosita motivdir. Strategik rejalashtirish jarayonining mohiyati quyidagi savollarga javob izlashdir: mintaqaning haqiqiy holati va u qanday sharoitda? Hudud rahbariyati uni kelajakda qanday holatda ko'rishni istaydi? Maqsadga erishish yo'lida qanday to'siqlar paydo bo'lishi mumkin? O'rnatilgan maqsadlarga erishish uchun nima va qanday qilib tuzatish kerak? Strategiyalar qanday boshqarilishi kerak?

Ushbu savollarga javoblar, birinchi navbatda, makro muhitning asosiy omillarini tahlil qilishda (STEP-tahlil) va ichki muhitning muhim omillarini tahlil qilishda (SWOT-tahlil). STEP tahlili ishbilarmonlik o'yinida ishtirokchilarning fikrlarini tahlil qilish va keyinchalik olingan natijalarni umumlashtirish va omillarni reytinglash orqali o'tkaziladi. Natijalarni tahlil qilish ikki bosqichda amalga oshiriladi: jamoaning fikrini aniqlash (8-10 kishi); "Strategiya" biznes o'yinining barcha ishtirokchilarining fikrini aniqlash. STEP tahlilining natijalari mintaqaning raqobatbardosh ustunliklarini va "Mintaqa marketingi" bo'limini ishlab chiqish uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Tashqi muhitni tahlil qilish ijtimoiy, texnologik, iqtisodiy va siyosiy omillarni oldindan tanlashni o'z ichiga oladi.

Maslahatchi olimlar yaqin 5-10 yilga mo'ljallangan mintaqaning rivojlanish ssenariylarini (variantlarini) shakllantiradi. Hududni rivojlantirish omillari va ssenariylari ro'yxati ekspertiza uchun "STEP tahlil" shaklida foydalaniladi. Jamoalarning ish natijalarini tahlil qilish ikki bosqichda amalga oshiriladi, unda barcha ishtirokchilarning fikrlari va jamoalarning fikrlari aniqlanadi.

Bunda makro muhitning asosiy muhim omillari tarkibi va ularni reytinglash natijalarining statistik tavsiflari (matematik kutish va reytinglarning o'rtacha kvadratik og'ishini baholash) aniqlanadi. Ikkinchi bosqichda "miyaga hujum" usulida tashqi muhit ta'siriga qarab mintaqaning rivojlanish ssenariylari tahlil qilinadi.

Strategik rejalashtirish tizimi tarkibi o'xshash strategik hujjatlar tizimini o'z ichiga oladi. Viloyatda 12 yilgacha bo'lgan muddatga ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish strategiyasi ishlab chiqilishi kerak. Strategiya O'zbekiston Respublikasi subyekti davlat dasturlarini va hududiy rejalashtirish mintaqaviy sxemasini ishlab chiqish uchun asos hisoblanadi. Strategiyani amalga oshirish bo'yicha tadbirlar rejasi ishlab chiqilishi shart.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Avazovna, R. L., & Hakimovich, T. M. (2024). MINTAQAVIY IQTISODIYOTNING TAMOIYILLARI VA MAMLAKATIMIZ IQTISODIYOTI BILAN BOG'LIQLIGI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 97-103.
2. Hakimovich, T. M., & Avazovna, R. L. (2024). AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 314-322.
3. Hakimovich, T. M., & Avazovna, R. L. (2024). BUXORO VILOYATIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASI VA BANDLIK. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 67-73.

4. Avazovna, R. L., & Hakimovich, T. M. (2024). YASHIRIN IQTISODIYOTNING MILLIY JAMIYATIMIZGA TA'SIRI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 104-108.
5. Toshov, M. (2023). HR BOSHQARMASIDA KPI TIZIMI. *Modern Science and Research*, 2(12), 470-476.
6. Hakimovich, T. M. (2024). Xizmat Ko'rsatish Sohasida Aholi Bandligini Oshirishning Nazariy-Metodologik Asoslari. *Miasto Przyszłości*, 54, 987-995.
7. Toshov, M. (2023). PERSONNEL MANAGEMENT AND THEIR EVALUATION IN MANAGEMENT. *Modern Science and Research*, 2(10), 535-541.
8. Hakimovich, T. M. (2024). XODIMLARNI BOSHQARISHDA KPI SAMARADORLIGI TAHLILI. *Gospodarka i Innowacje.*, 46, 270-273.
9. Toshov, M. (2024). STRATEGIC MANAGEMENT OF HIGHER EDUCATION. *Modern Science and Research*, 3(2), 461-468.
10. Toshov, M. (2024). PERSONNEL MANAGEMENT SYSTEM. *Modern Science and Research*, 3(2), 603-608.
11. Toshov, M. (2024). MODERN MANAGEMENT AND DIGITALIZATION. *Modern Science and Research*, 3(5), 728-734.
12. Toshov, M. (2024). IQDISODIY NOCHOR KORXONALARNI MOLIVAVIY SOGLOMLASHTIRISHNING MOLIVA-KREDIT MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH. *Modern Science and Research*, 3(6).
13. Hakimovich, T. M. (2024). THE SYSTEM OF KEY PERFORMANCE INDICATORS AS A TOOL IMPROVEMENTS MANAGEMENT OF THE ORGANIZATION. *Gospodarka i Innowacje.*, 47, 353-358.
14. Hakimovich, T. M. (2024). KORPORATIV KORXONALARDA ISH O'RINLARINI YARATISH VA BANDLIKNI TA'MINLASHNING SAMARALI USULLARI.
15. Raxmonqulova, N. O. (2025). TASHKILOTNING MOLIVAVIY REJASI VA UNING MUVAFFAQIYATGA TA'SIRI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 2(1), 8-14.
16. Raxmonqulova, N. O. (2025). HODIMLARNI RAG 'BATLANTIRISH VA MOTIVATSIYA ORQALI ISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 2(1), 29-35.
17. кизи Рахмонкулова, Н. О. (2023). КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИНГ ХУДУДЛАР ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ ЎРНИ. "Экономика и туризм" международный научно-инновационной журнал, 6(14).
18. Явмутов, Д. Ш., & Ракхманкулова, Н. О. (2021). Бухоро Вилоятида Кичик Саноат Зоналарининг Ривожланиши. *BOSHQARUV VA ETIKA QOIDALARI ONLAYN ILMIY JURNALI*, 1(2), 10-13.
19. Явмутов, Д. Ш., & Рахманкулова, Н. О. (2021). Роль образования в развитии предпринимательства. *Ta'lim va rivojlanish tahlili onlayn ilmiy jurnali*, 1(2), 23-28.

20. Qizi, R. N. O. (2024). YASHIL IQTISODIYOTGA OTISH ORQALI MILLIY IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH MASALALARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 54, 56-61.

21. Sh, Y. D., & Rakhmanqulova, N. O. (2021). XUSUSIY SHERIKCHILIK VA TURIZM KLASTERI SOHASIDAGI TADBIRKORLIK RIVOJIDA DAVLATNING O'RNI. *BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI*, 1(2), 73-76.

22. Sh, Y. D., & Rakhmankulova, N. O. (2021). Risks in the Process of Digitalization of Business Activities. *TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI*, 1(2), 19-22.

23. Qizi, R. N. O. (2024). YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH ORQALI MILLIY IQTISODIYOTNI BARQAROR O'SISH KO'RSATKICHLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 54, 113-118.

24. Явмутов, Д. Ш., & Рахманкулова, Н. О. (2021). КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ РАСЧЕТА ПРОДУКЦИИ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ. *IJTIMOY FANLARDA INNOVASIYA ONLAYN ILMIY JURNALI*, 1(2), 12-17.

25. Sh, Y. D., & Rakhmanqulova, N. O. (2021). Innovative approaches to the use of digital technologies in theeconomy. *BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI*, 1(2), 77-80.

26. Junaydulloevich, A. A., Bakhridinovna, A. N., & Olimovna, R. N. Business and Product Delivery in the Context of Covid-19. *JournalNX*, 1305-1307.

27. Mukhammedrizaevna, T. M., Bakhridinovna, A. N., & Olimovna, R. N. TOURIST LOGISTICS AND SUPPLY CHAIN MANAGEMENT: STRATEGIES FOR REDUCING COST AND IMPROVING SERVICE. *Zbiór artykułów naukowych recenzowanych*, 90.

28. Алимова, Ш. А., & Джураева, М. С. (2025). ИННОВАЦИИ И ЦИФРОВИЗАЦИЯ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ: ПЕРСПЕКТИВЫ И ПРОБЛЕМЫ. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 120-126.

29. Алимова, Ш. А., & Джураева, М. С. (2025). СТРАТЕГИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 82-89.

30. Джураева, М. С., & Алимова, Ш. А. (2025). РОЛЬ ИННОВАЦИЙ В ПОВЫШЕНИИ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ: НАЦИОНАЛЬНЫЙ И МЕЖДУНАРОДНЫЙ КОНТЕКСТ. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 41-49.

31. Bahodirovich, X. B. (2025). KORXONALARDA ICHKI NAZORAT TIZIMINI TASHKIL QILISH. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 72-78.

32. Bahodirovich, X. B. (2025). O'ZBEKISTONDA SOLIQ NAZORATINI AMALGA OSHIRISH SHAKLLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 47-53.

33. Bahodirovich, X. B. (2025). RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA MOLIVAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH AMALIYOTI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 29-34.
34. Bahodirovich, X. B. (2025). SUG'URTA TASHKILOTLARIDA MOLIVAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 37-43.
35. EI, I. (2024). BUXORO VILOYATIDA CHORVACHILIK TARMOG 'I YASHILLASHISH HOLATI TAHLILI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 165-171.
36. EI, I. (2024). MILLIY KOMPANIYALAR RAQOBATBARDOSHLIGI OMILLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 168-174.
37. EI, I. (2024). EKSPORT RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA DIVERSIFIKATSIYANING AHAMIYATI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 175-182.
38. EI, I. (2024). QISHLOQ XO 'JALIGI TARMOQLARINI YASHIL IQTISODIYOT ORQALI RIVOJLANTIRISH YO 'LLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 172-180.
39. Raxmonqulova, N. O. (2025). TASHKILOT MAQSADLARINI BELGILASH VA ULARGA ERISHISH BO 'YICHA STRATEGIK REJALASHTIRISH JARAYONLARI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 2(1), 22-28.
40. Raxmonqulova, N. O. (2025). SAMARALI RAHBARNING XUSUSIYATLARI, LIDERLIK USULLARI VA ULARNING TASHKILOT MUVAFFAQIYATIGA TA'SIRI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 2(1), 29-35.
41. Raxmonqulova, N. O. (2025). TASHKILOTNING TURLI TUZILMALARI VA ULARNI BOSHQARISH USULLARINING AFZALLIKLARI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 2(1), 15-21.
42. Sodiqova, N. T., & Quدراتova, G. M. (2025). IQTISODIYOTNI RAQAMLI KO 'RSATISHDA SANOATNING O 'RNI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 42-50.
43. Azimov, B. F., Shadiyev, A. X., & Quدراتova, G. M. (2025). YENGIL SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION STRATEGIYALAR. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 15-22.
44. Azimov, B. F., & Quدراتova, G. M. (2025). TANNARXNI HISOBGA OLISH VA UNI OPTIMALLASHTIRISHNING ZAMONAVIY USULLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 40-46.
45. Azimov, B. F., & Quدراتova, G. M. (2025). KORXONALAR MAHSULOTLARI TANNARXINI ANIQLASHDA QO'LLANILADIGAN USULLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 54-61.
46. Azimov, B. F., & Quدراتova, G. M. (2025). XARAJAT TUSHUNCHASI VA MAHSULOT TANNARXINI SHAKLLANTIRISH: NAZARIYA VA

AMALIYOT. MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS, 1(4), 79-85.

47. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). STANDARTLARGA MUVOFIQ XARAJATLARNI HISOBLASH USULI. ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION, 1(4), 62-68.

48. Azimov, B. F., Shadiyev, A. X., & Qudratova, G. M. (2025). TANNARX VA UNING IQTISODIY TAHLILDAGI ROLI: NAZARIY VA AMALIY YONDASHUVLAR. MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS, 1(4), 86-93.

49. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). BUYURTMA BO'YICHA XARAJATLARNI HISOBLASH USULI. THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD, 1(3), 24-30.

50. Supiyevna, B. M. (2024). IMPROVING THE EFFICIENCY OF LEADER LABOR IN THE MODERN MANAGEMENT SYSTEM. *Gospodarka i Innowacje.*, 54, 51-55.

51. Заявитдинова, Н. М., Базарова, М. С., & Ходжиев, А. Б. (2022). ЦИФРОВАЯ ЭКОНОМИКА СТРАТЕГИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ НА ТЕРРИТОРИИ УЗБЕКИСТАНА. *ББК 65.0501 А 43*, 265.

52. Supievna, B. M. (2023). USING EFFECTIVE WAYS OF CONDUCTING MARKETING RESEARCH IN INTERNATIONAL COMPANIES. *Gospodarka i Innowacje.*, 41, 79-83.

53. To'rayevna, S. N. (2024). TEXNOLOGIYA DISKURSI VA YANGI MEDIA SIYOSIY IQTISODIYOTI.

54. Sodiqova, N. (2023). A POLITICAL ECONOMY ANALYSIS OF ECONOMIC SECURITY. *Modern Science and Research*, 2(12), 559-568.

55. To'rayevna, S. N. (2024). IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA INNOVATSION SIYOSAT VA UNING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI.

56. To'rayevna, S. N. (2024). KORXONALARDA INNOVATSION LOYIHALARNI BAHOLASH TARTIBI VA TANLASH USULLARI.

57. To'rayevna, S. N. (2024). KORXONA FAOLIYATIDA INNOVATSIYALARNI BOSHQARISHNING XORIJ TAJRIBASIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.

58. Xudoynazarovich, S. A. (2024). CHALLENGES OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS AND THEIR SOLUTIONS. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 11(12), 398-402.

59. Khudoynazarovich, S. A. (2022). Features of evaluating the effectiveness of activities at the Bukhara State University. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(11), 153-159.

60. Hakimovich, T. M., & Avazovna, R. L. (2024). "BUXORO SUV TA'MINOTI" MCHJ KORXONASINING UMUMIQTISODIY HOLATI. MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS, 1(3), 390-398.

61. Hakimovich, T. M., & Avazovna, R. L. (2024). IQDISODIY NOCHOR KORXONALAR TAHLILI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 284-292.

62. Avazovna, R. L., & Hakimovich, T. M. (2024). MINTAQADA MEHNAT BOZORI. MEHNAT BOZORINI TARTIBGA SOLISHNING XUDUDIIY ASOSLARI, AHOLI BANDLIGI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YOLLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 307-309.

63. Avazovna, R. L., & Hakimovich, T. M. (2024). OZBEKISTONDA ISHLAB CHIQUARISH KUCHLARINI JOYLASHTIRISHNING OZIGA XOS XUSUSIYATLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 300-306.

64. Hakimovich, T. M. (2024). KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH. *Miasto Przyszłości*, 55, 1458-1463.

65. Akbarovna, N. N. (2024). O 'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA MAKROIQTISODIY DASTURLARNI ISHLAB CHIQUISH VA AMALGA OSHIRUVCHI YONDASHUVLARDAN FOYDALANISH. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 383-389.

66. Akbarovna, N. N. (2024). MILLIY IQTISODIYOTNI TAHLIL QILISHDA QO 'LLANILADIGAN ASOSIY KO 'RSATKICHLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 278-283.

67. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KASANACHILIKNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 277-282.

68. Очилов, Ш. Б., & Жумаева, З. К. (2017). Основные направления развития инноваций в республике Узбекистан. *Инновационное развитие*, (6), 45-47.

69. Jumayeva, Z. K., & Mamadjonov, G. N. (2024). Ways to Strengthen Financial Control in the Utilization of State Budget Funds. *EUROPEAN JOURNAL OF BUSINESS STARTUPS AND OPEN SOCIETY*, 4(1), 61-64.

70. Bustonovna, J. Z. (2024). ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL SECTORS IN REGIONAL DEVELOPMENT. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 11(12), 394-397.

71. Bustonovna, J. Z. (2024). DAVLAT TASHKILOTLARINING FAOLIYATINI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ISH YURITISH TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHNING ZARURIY SHARTLARI.

72. Jumayeva, Z. (2024). JISMONIY SHAXSLAR DAROMADLARINI SOLIQQA TORTISH MEXANIZIMINI TAKOMILASHTIRISH. *Modern Science and Research*, 3(6).

73. Bustonovna, J. Z. (2024). RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON TIJORATNING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.

74. Amanillo, R., & Azimov, B. F. (2025). ANALYSIS OF THE LABOR MARKET AND ITS IMPACT ON ECONOMIC DEVELOPMENT. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 12(01), 22-27.

75. AT, I. (2024). IQTISODIYOTNING REAL SEKTORIGA INVESTITSIYA QILISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA MINTAQAVIY XUSUSIYATLARI TAHLILI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 149-155.

76. AT, I. (2024). MINTAQALAR VA MA'MURIY HUDUDLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA'MINLOVCHI IQTISODIY TIZIM SIFATIDA. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 249-255.

77. AT, I. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA'MINLASH STRATEGIYASINING IQTISODIY MEKANIZMLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 256-263.

78. AT, I. (2024). TADBIRKORLIK FAOLIYATINING DAVLAT TOMONIDAN QO 'LLAB QUVVATLANISHI VA SOHAGA MINTAQALAR MIQYOSIDA INVESTITSIYA JALB QILISH SAMARADORLIGI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 264-271.

79. Джураева, М. С., & Алимова, Ш. А. (2024). СОЦИАЛЬНОЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО КАК ИНСТРУМЕНТ РЕШЕНИЯ ОБЩЕСТВЕННЫХ ПРОБЛЕМ. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(2), 347-352.

80. Алимова, Ш. А., & Джураева, М. С. (2024). РОЛЬ ИННОВАЦИЙ В РАЗВИТИИ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 355-359.

81. Sadilloevna, D. M., & Abidovna, A. S. (2024). THE STRATEGIC ROLE OF MANAGEMENT IN ENTREPRENEURIAL SUCCESS. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 220-225.

82. Avazovna, R. L. (2024). PENSIYA TA'MINOTINI MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH ORQALI PENSIYA QAMROVINI KENGAYTIRISH MASALALARI. *Miasto Przyszłości*, 55, 1469-1474.

83. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). YASHIL IQTISODNI O'RGANISHDA KERAKLI KO'RSATKICH XUSUSIYATLARI VA O'LCHOV TURLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 64-69.

84. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). YASHIL VA RAQAMLI O'TISHLAR AVTOMOBIL EKOTIZIMINI QANDAY O'ZGARTIRMOQDA. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 60-65.

85. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). O 'ZBEKISTONDA QISHLOQ XO 'JALIGI SOHASINING HOLATI VA RIVOJLANISH

TENDENSIYALARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 147-151.

86. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). YASHIL IQTISODIYOTDA IQLIM O'ZGARISHI BILAN PAYDO BO'LADIGAN MUAMMOLARNI OLDINI OLISH MAQSADIDA JORIY QILINGAN ISTIQBOLLI YO'NALISHLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 108-113.

87. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). XIX VA XX ASRLARDA INSTITUTSIONALIZM IQTISODIY TA'LIMOTINING RIVOJLANISH DARAJASI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 62-67.

